

Lille pensionsopsparing blandt selvstændige kompenseres ikke med anden opsparing

Det er en myte, at selvstændige med lille pensionsopsparing nok har mange andre aktiver at trække på, den dag de lader sig pensionere.

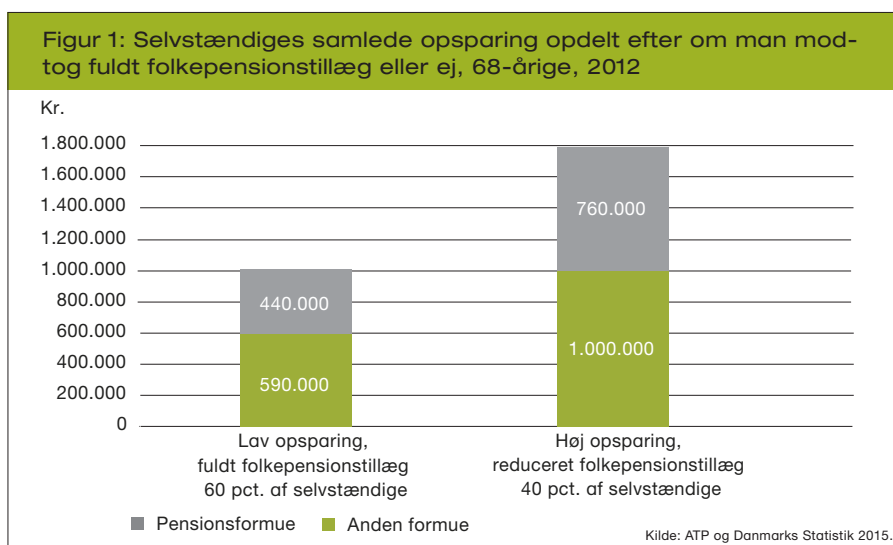
Myten er, at de nok har penge liggende i deres virksomhed, i et sommerhus eller noget tredje. Og at de kan trække på den kapital, den dag de skal pensioneres. Sådan forholder det sig ikke.

Det viser en ny analyse, der for første gang gennemgår de selvstændiges samlede opsparing på vej ind i pensionistlivet.

Resultatet er ganske overraskende. Det viser sig nemlig, at flertallet af selvstændige (60 pct.), som i forvejen kun har en lille pensionsopsparing, heller ikke har stor opsparing andre steder. Der er ingen stor værdi af virksomheden, ejendomsinvestering eller aktiebeholdning, den dag de skal på pension.

Billedet er det modsatte for det mindretal (40 pct.) af de selvstændige, der har en relativ stor pensionsopsparing. De har ved siden af deres relativt større pensionsopsparing også en stor opsparing andre steder.

Faktisk gælder det, som det fremgår af figur 1, for begge grupper, at der synes at være et fælles mønster i deres op-

Af figuren fremgår den samlede opsparing for to typer selvstændige i midterste indkomst-tredjedel. De, der har så stor pensionsopsparing, at de får et reduceret folkepensionstillæg, og de, der på grund af mindre egenopsparing får fuldt tillæg. De første har relativt stor formue ved siden af, mens dem med den lille pensionsopsparing også kun har sparet lidt op på anden vis.

sparing: Størstedelen af deres opsparing opspares i anden opsparing i form af kontant ejendomsværdi, indestående i pengeinstitutter, aktier, obligationer eller pantebreve.

Udgangspunktet for analysen er 68-årige i 2012, om hvem vi ved to ting. Det ene er, at de har været selvstændige i mindst ti år, det andet, at de har haft en middelindkomst, svarende til 300-400.000 kr. om året fra de var 50-59 år. Den indkomst er hverken specielt lav el-

ler høj – de har haft en middelindkomst.

De i gruppen, der har en lille opsparing, har i arbejdslivet tjent penge på niveau med dem, der har sparet meget op. Forklaringen på forskellen er altså ikke, at de har haft mindre at gøre godt med. Det er alene, at de har truffet andre valg.

Også fuld folkepension til selvstændige i 2050

Gruppen af selvstændige, som kun har sparet lidt op, udgjorde, som nævnt, ►

60 pct. af de 68-årige i 2012. Ud fra en samfundsmæssig synsvinkel er de interessante, fordi de på grund af den lille pensionsopsparing er berettigede til både fuldt folkepensionstillæg og eventuelt andre sociale ydelser.

Analysen viser, at de selvstændige netop på dette punkt – andelen, der har ret til de fulde pensionsydelse – adskiller sig voldsomt fra resten af samfundet. I hvert fald på længere sigt.

Forklaringen er som følger: I dag gælder det for de 68-årige, at det for både lønmodtagere og selvstændige er 60 pct., som har ret til fuldt folkepensionstillæg. Men fordi det for langt de fleste lønmodtagere er blevet obligatorisk op igennem 1990'erne at indbetale til pension, så vil andelen falde drastisk i fremtiden.

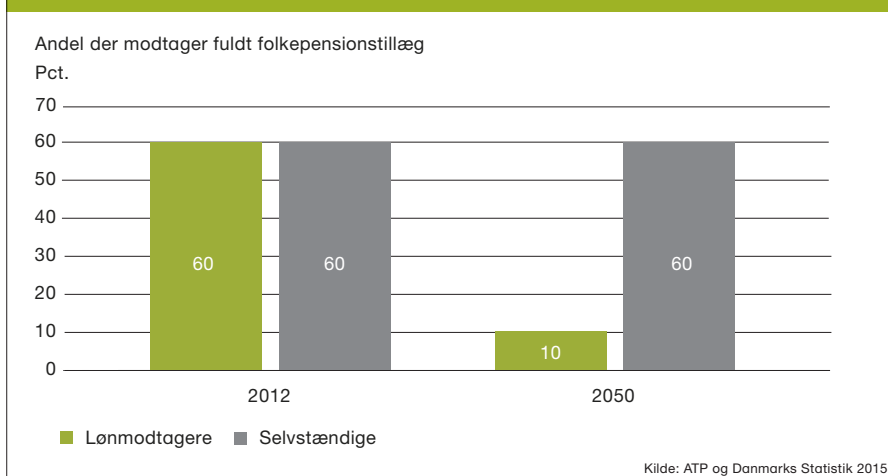
Fremover vil kun ca. 10 pct. af de beskæftigede lønmodtagerne kunne forvente at modtage det fulde tillæg, såfremt de nuværende regler fastholdes. Beregningen af dette baserer sig på en opgørelse af, hvilken andel, der over en 10-årig periode har indbetalt mindst 20.000 kr. om året til pension. Med en opsparing af den størrelsesorden vil man ikke være berettiget til det fulde folkepensionstillæg.

Billedet er et andet for de selvstændige. For dem gælder ingen regler om tvungen pensionsopsparing. Det betyder, at en stor del af dem fortsat vil holde sig væk fra opsparing eller spare for lidt op. Resultatet er, at andelen af selvstændige med ret til den fulde folkepensionsydelse i fremtiden fortsat vil være på 60 pct.

Lille pension til selvstændige

Senioranalytiker i ATP Michael Jørgen-

Figur 2: Andel, der modtager fuldt folkepensionstillæg i 2012 og i 2050

Mens færre og færre lønmodtagere fremover vil være berettigede til fulde folkepensionsydelse, takket været pensionsopsparing i arbejdslivet, så gør det samme sig ikke gældende for selvstændige. I 2050 vil 60 pct. af dem fortsat have sparet så lidt op, at de er berettigede til fuldt pensionstillæg. I 2050 vil de nuværende regler have været gældende i et helt arbejdsliv.

sen siger om analysen: »Med denne analyse kan vi for første gang se, at de selvstændige, der ikke sparer ret meget op til pension, ikke kompenserer ved at spare mere op i anden formue. Det betyder for det første, at de kan forventes at modtage fuldt folkepensionstillæg, og for det andet vil de opleve en markant nedgang i deres indkomst, når de går på pension.

Hvor lønmodtagernes samlede opsparing historisk ikke har adskilt sig meget fra de selvstændiges, så vil lønmodtagerne øge deres pensionsopsparing og dermed deres samlede opsparing betragteligt i fremtiden. Det vil ske i takt med modningen af arbejdsmarkedspensionerne. For de selvstændige med lave pensionsopsparinger vil situationen derimod ikke forandre sig.«

Sådan er der regnet

I analysen er den samlede formue beregnet som summen af pensionsformuerne samt de formueoplysninger, der er til rådighed under Danmark Statistiks forskerordning. Analysen er lavet på baggrund af de personer, der var 68 år i 2012, og som havde haft deres primære indtægt fra selvstændig virksomhed eller som lønmodtager fra de var 50-59 år i perioden 1994-2003. Analysen dækker alene den midterste tredjedel af indkomstfordelingen – dvs. personer der i gennemsnit tjente ca. 300.000-400.000 kr. om året fra de var 50-59 år. I analysen opdeles efter, om man fik det fulde folkepensionstillæg eller ej som 68-årig. Denne opdeling er ækvivalent til at se på dem, der indbetalte mindre end 20.000 kr. til pension ekskl. ATP om året igennem hele deres arbejdsliv. I analysen indgår kun folkepensionister, der er enlige, eller folkepensionistpar, hvor begge er gået på folkepension.